

Parashat Balak **A Lonely Nation** **Rabbi Shai Finkelstein**

במדבר פרק כז פסוק טו-יז

וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה אֶל־ה' לֵאמֹר: יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הָרוּחַת לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־הָעֵדָה: אֲשֶׁר־יֵצֵא לְפָנֵיהֶם
וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יְבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' כְּצֹאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעֵה:

רש"י פרק כז פסוק יז

אשר יצא לפניהם • לא כדרך מלכי האומות שיושבים בבתיהם ומשלחין את חיילותיהם
למלחמה, אלא כמו שעשיתי אני שנלחמתי בסיחון ועוג, שנאמר אל תירא אותו. וכדרך
שעשה יהושע, שנאמר (יהושע ה, יג) וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה וגו'. וכן בדוד
הוא אומר (ש"א יח, טז) כי הוא יוצא ובא לפניהם, יוצא בראש ונכנס בראש:

מלבי"ם פרק כז פסוק יז

וההנהגה הזאת תחלק לשתיים: [א] בעת שיצאו לחוץ ללחום עם אויביהם שיצא לפניהם, [ב]
בעת שישבו אל בתיהם שאז צריך להנהיג ההנהגה הפנימית לעשות משפט בין אדם לחברו
וכדומה כמ"ש ושפטנו מלכנו ויצא לפנינו ונלחם מלחמותינו ועז"א ואשר יבא לפניהם,
והנהגות האלה יהיו בשתי פנים: [א] בעת שהעם נכנעים אל השופט ונמשכים אחריו ברצון

שעז"א אשר יצא לפניהם, [ב] בעת שאינם שומעים ברצון וצריך להכריחם ע"ז בכח הזרוע אשר לו שעז"א ואשר יוציאם ואשר יביאם שזה מורה על שמכריח אותם ביד חזקה. ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה כי גם הצאן שאין להם רועה יש להם מנהיג והוא התיש ההולך בראש העדר וכלם הולכים אחריו רק זה אין קרוי מנהיג אחר שהוא סכל כמוהם ודומה להם, וצריך רועה שי"ל שכל ויודע איך להנהיגם על נאות דשא ועל מי מנוחות כן אין די בשיהיה מנהיג דומה להם, רק צריך איש אשר רוח אלהים בו שהוא נפרד ממינם בערך הרועה המשכיל נגד הצאן.

במדבר פרק כז פסוק יח

וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן אִישׁ אֲשֶׁר־רוּחַ בּוֹ וְסָמַכְתָּ אֶת־יָדְךָ עָלָיו:

מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק יז

התקן עצמך - בשעה שראה משה רבינו [את בניו] שאין בהן תורה שיעמדו בנשיאות אחריו נתעטף ועמד בתפלה. אמר לפניו רבונו של עולם הודיעני את מי יכנס את מי יצא בראש כל העם הזה שנאמר וידבר משה אל ה' לאמר יפקד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה משה קח לך את יהושע לך ועמוד לו תורגמן וידרוש לפניך בראש גדולי ישראל. באותה שעה אמר לו משה ליהושע יהושע עם זה שאני מוסר לך. איני מוסר לך תיישים אלא גדיים. וכבשים איני מוסר לך אלא טלאים. שעדיין לא נתעסקו במצות ועדיין לא הגיעו לתיישים וכבשים שנאמר אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים.

רש"י הירש פרק כז פסוק יח

כרוח נושבת הנעלמת מן העין והניכרת רק בתוצאות פעילותה ככח נע ומניע, כן שוכן באדם כח ההכרה וכח הרצייה. יסוד רוחני ומוסרי זה איננו נעדר בשום בן אדם. אף על פי כן נאמר כאן על יהושע שהוא ראוי להיות יורשו של משה משום שהוא "איש אשר - רוח בו", ומכאן שהרוח נזכרת כאן בהוראה מודגשת. וכך גם אנחנו אומרים על אדם שהוא "איש רוח" אם יש בו שאר רוח במידה יתירה. וכך נקרא הנביא "איש הרוח" (הושע ט, ז). ביהושע היתה "רוח" שלא נחלשה על ידי החומר העכור של הגוף. בדברים לד, ט נאמר: "ויהושע בן - נון מלא רוח חכמה כי - סמך משה את - ידיו עליו". אחרי שנתמנה ליורשו של משה, זכה כשרונו הטבעי להעשרה נוספת; רוחו היתה ל"רוח חכמה" ומילאה את כל אישיותו.

מלבי"ם פרק כז פסוק יח

קח לך את יהושע בן נון, שהוא נפרד במעלתו מן צאן קדשים אלה כי הוא איש אשר רוח בו, שהרוח כולל רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה וכל המעלות הנכבדות, וחזן מזה וסמכת את ידך עליו, ובזה תשפיע עליו שפע רוח יתירה יותר על מה שהוא איש הרוח מכבר. והנה השפע לא תחול רק על מי שהוא מוכן אליה מכבר כמ"ש חז"ל אין הקדוש ברוך הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה שנאמר יהב חכמתא לחכימין ועז"א שהוא כבר יש בו רוח, ורוח זה המוכן לכך יתוסף בו קדושה ונבואה ע"י סמיכות ידך והשפעתך.

העמק דבר פרק כז פסוק יח

קח לך • להנאתך, שיהושע היה תלמידו המובהק החביב כבן:
איש אשר רוח בו • רוחו היינו דעתו עומד בפני עצמו ואינו נמשך אחר נטיה רצונית להנאת עצמו או אחרים.